

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 12. martā¹

Lieta C-742/18 P

**Čehijas Republika
pret
Eiropas Komisiju**

(Pārbaudes, izmantojot attālo uzrādi, kuras saistītas ar ELGF un ELFLA)

Apelācija – ELGF un ELFLA – No Eiropas Savienības finansējuma izslēgti izdevumi – Čehijas Republikas izdevumi – Regula (EK) Nr. 1122/2009 – Platībatkarīgs atbalsts – Pārbaudes uz vietas – Pārbaudes uz vietas, izmantojot attālo uzrādi – Šaubas par veikto pārbaužu atbilstību un efektivitāti – Pierādīšanas pienākuma sadale – Regula (EK) Nr. 555/2008 – Ieguldījumi vīna nozarē – Īstenošanas kontrole – Paraugi

I. Ievads

1. Ņemot vērā daudzu Eiropas Savienības atbalsta pasākumu lielo mērogu un sarežģītību lauksaimniecības nozarē, dalībvalstīm ir pienākums rūpīgi pārbaudīt, vai šie pasākumi izpilda atbilstības kritērijus un ir pareizi īstenoti. Tādēļ Komisija izdevumus, kas dalībvalstij radušies no savas lauksaimniecības atbalsta, nevar samazināt vai pilnībā izslēgt no Savienības finansējuma tikai tad, kad ir konstatēts, ka konkrēts pasākums vai konkrēts atbalsta objekts nevar pretendēt uz atbalstu. Gluži otrādi, lai veiktu korekciju, ir pietiekami, ja dalībvalsts pienācīgi un efektīvi nepārbauda, ka visi tās īstenotie pasākumi izpilda atbilstības kritērijus².

2. Ar šo apelācijas sūdzību Čehijas Republika pārsūdz Vispārējās tiesas 2018. gada 13. septembra spriedumu (turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”)³, ar ko ir apstiprināta izdevumu izslēgšana konkrētā apmērā no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (turpmāk tekstā – “ELGF”) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk tekstā – “ELFLA”) finansējuma. Konkrēti, pušu strīds ir par konkrētu platībatkarīgo atbalstu un atbalstītiem ieguldījumiem vīna nozarē. Komisija 2016. gada 20. jūnija Īstenošanas lēmumā (turpmāk tekstā – “apstrīdētais Īstenošanas lēmums”)⁴ radušos izdevumu izslēgšanu pamatoja tikai ar to, ka Čehijas Republika esot veikusi nepietiekamu kontroli.

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

² Tas tādēļ, ka tas ir Savienības tiesību pārkāpums, ar ko var pamatot finansējuma korekciju, skat. spriedumu, 2005. gada 24. februāris, Grieķija/Komisija (C-300/02, EU:C:2005:103, 32. un 33. punkts).

³ Spriedums, 2018. gada 13. septembris, Čehijas Republika/Komisija (T-627/16, nav publicēts, EU:T:2018:538).

⁴ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2016/1059 (2016. gada 20. jūnijs), ar ko no Eiropas Savienības finansējuma izslēdz konkrētus dalībvalstu izdevumus, kurus tās attiecinājušas uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) (OV 2016, L 173, 59. lpp.).

3. Šīs apelācijas sūdzības pamatā tagad, no vienas puses, ir jautājums, kā ir jāvērtē platību, par kurām ir tiesības pretendēt uz atbalstu, pārbauci efektivitāte. No otras puses, strīdīgs ir jautājums, kā dalībvalstīm ir jākontrolē ieguldījumu īstenošana viņa nozarē.

II. Atbilstošās tiesību normas

4. Šajā gadījumā attiecīgo tiesisko regulējumu veido Regula (EK) Nr. 73/2009⁵ un uz tās pamata pieņemta Īstenošanas regula (EK) Nr. 1122/2009⁶. Turklāt it īpaši attiecībā uz viņa nozari nozīme ir Īstenošanas regulai (EK) Nr. 555/2008⁷, kurā ir atsauce uz vispārīgo Īstenošanas regulu (EK) Nr. 65/2001⁸, kas attiecas uz ELFLA.

A. Regula Nr. 73/2009

5. Laikposmā, kas aplūkota šajā tiesvedībā, Regula Nr. 73/2009 reglamentēja tiešā atbalsta shēmas saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku. Tiešie maksājumi var attiekties uz konkrētām lauksaimniecības zemes platībām, par kurām ir tiesības pretendēt uz atbalstu.

6. Saskaņā ar Regulas Nr. 73/2009⁹ 20. pantu dalībvalstis zemes platības atbilstību maksājumu piešķiršanai pārbauda šādi:

“1. Dalībvalstis veic atbalsta pieteikumu administratīvās pārbaudes, lai pārbaudītu maksājumu atbilstības nosacījumus.

2. Administratīvās pārbaudes papildina ar pārbaudēm uz vietas, lai pārliecinātos par atbilstību maksājumu piešķiršanai. Tādēļ dalībvalstis izstrādā lauku saimniecību pārbauci paraugu ņemšanas plānu.

Dalībvalstis lauksaimniecībā izmantojamo zemes gabalu pārbaudēm uz vietas var izmantot attālo uzrādi [..].

3. [..]”

5 Padomes Regula (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003 (OV 2009, L 30, 16. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 73/2009”). Vēlāki grozījumi neattiecas uz šajā gadījumā piemērojamo 20. pantu. Regula Nr. 73/2009 tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013 (2013. gada 17. decembris) (OV 2013, L 347, 608. lpp.).

6 Komisijas Regula (2009. gada 30. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 attiecībā uz savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar minētajā regulā paredzētajām tiešā atbalsta shēmām lauksaimniekiem, kā arī, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz savstarpēju atbilstību saskaņā ar viņa nozarē paredzēto atbalsta shēmu (OV 2009, L 316, 65. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1122/2009”). Vēlāki Regulas Nr. 1122/2009 grozījumi neattiecas uz šajā gadījumā piemērojamajiem noteikumiem. Regula Nr. 1122/2009 tika atcelta ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) Nr. 640/2014 (2014. gada 11. marts) (OV 2014, L 181, 48. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 640/2014”).

7 Komisijas Regula (2008. gada 27. jūnijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 479/2008 par viņa tirgus kopējo organizāciju attiecībā uz atbalsta programmām, tirdzniecību ar trešām valstīm, ražošanas potenciālu un kontroli viņa nozarē (OV 2008, L 170, 1. lpp.), redakcijā, kas grozīta ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 702/2009 (2009. gada 3. augusts) (OV 2009, L 202, 5. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 555/2008”).

8 Komisijas Regula (2011. gada 27. janvāris), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV 2011, L 25, 8. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 65/2011”). Vēlāki grozījumi neattiecas uz šajā gadījumā piemērojamajiem noteikumiem. Regula Nr. 65/2011 arī tika atcelta ar Regulu Nr. 640/2014.

9 Tagad šim pantam atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV 2013, L 347, 549. lpp.) 74. pants.

B. Regula Nr. 1122/2009

7. Regulā Nr. 1122/2009 bija ietverti īstenošanas noteikumi Regulai Nr. 73/2009 attiecībā uz integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar minētajā regulā paredzētajām tiešā atbalsta shēmām lauksaimniekiem. Regulas Nr. 1122/2009¹⁰ 26. panta 1. punktā bija noteikti vispārīgi principi attiecībā uz pārbaudēm:

“Šajā regulā paredzētās administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas veic tā, lai nodrošinātu efektīvu atbilstības pārbaudi attiecībā uz noteikumiem, saskaņā ar kuriem ir piešķirts atbalsts, un attiecībā uz prasībām un standartam, kas attiecas uz savstarpēju atbilstību.”

8. Attiecībā uz pārbaudēm uz vietas šīs regulas 30. pantā¹¹ bija paredzēta šāda kontroles intensitāte:

“1. Kopējais pārbaudžu uz vietas skaits, ko veic katru gadu, attiecas uz vismaz 5 % visu lauksaimnieku, kuri piesakās attiecīgi uz vienotā maksājuma shēmu, vienoto platībatkarīgo maksājumu shēmu vai platībatkarīgajiem maksājumiem saskaņā ar īpašo atbalstu. Dalībvalstis nodrošina, ka pārbaudes uz vietas attiecas uz vismaz 3 % lauksaimnieku, kuri iesnieguši pieteikumu atbalsta saņemšanai saskaņā ar citām platībatkarīgā atbalsta shēmām, kas noteiktas Regulas (EK) Nr. 73/2009 III, IV un V sadaļā.

[..]

3. Ja pārbaudēs uz vietas atklāj būtiskus pārkāpumus saistībā ar konkrētu atbalsta shēmu vai reģionu, vai reģiona daļu, kompetentā iestāde attiecīgi palielina pārbaudžu uz vietas skaitu kārtējā gadā un attiecīgi palielina to lauksaimnieku procentuālo daļu, kuru pārbaude uz vietas jāveic nākamajā gadā.

4. Ja paredzēts, ka pārbaudē uz vietas īpašus elementus var īstenot, pamatojoties uz izlasi, tad minētā izlase nodrošina ticamu un reprezentatīvu kontroles intensitāti. Dalībvalstis nosaka izlases izraudzīšanās kritērijus. Ja minētās izlases pārbaudē atklāj pārkāpumus, tad izlases apjomu un jomu attiecīgi paplašina.”

9. Regulas Nr. 1122/2009 31. panta 1. un 2. punktā¹² bija reglamentēta kontrolparauga atlase:

“1. Kontrolparaugus pārbaudēm uz vietas, ko veic saskaņā ar šo regulu, izraugās kompetentā iestāde, pamatojoties uz riska analīzi un iesniegto atbalsta pieteikumu reprezentatīvāti.

Lai nodrošinātu reprezentatīvāti, dalībvalstis pēc nejaušības principa izraugās vismaz 20–25 % no to lauksaimnieku skaita, attiecībā uz kuriem jāveic pārbaude uz vietas, kā paredzēts 30. panta 1. un 2. punktā.

[..]

2. Riska analīzes efektivitāti izvērtē un atjaunina reizi gadā:

- a) nosakot katra riska faktora būtiskumu,
- b) salīdzinot rezultātus, kas iegūti, pārbaudot pēc riska principa atlasītu paraugu un pēc nejaušības principa atlasītu paraugu, kas minēts 1. punkta otrajā daļā,

¹⁰ Skat. tagad 24. panta 1. punktu Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 809/2014 (2014. gada 17. jūlijs), ar ko paredz noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 piemēro attiecībā uz integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, lauku attīstības pasākumiem un savstarpējo atbilstību (OV 2014, L 227, 69. lpp.), redakcijā, kas grozīta ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2019/1804 (2019. gada 28. oktobris) (OV 2019, L 276, 12. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 809/2014”).

¹¹ Skat. tagad Regulas Nr. 809/2014 50. pantu.

¹² Skat. tagad Regulas Nr. 809/2014 69. pantu.

c) ņemot vērā konkrēto situāciju dalībvalstī.”

10. Regulas Nr. 1122/2009 33. pantā¹³ bija noteikti pārbaužu uz vietas elementi:

“Pārbaudes uz vietas attiecas uz visiem lauksaimniecības zemes gabaliem, par kuriem pieprasa atbalstu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 73/2009 I pielikumā uzskaitītajām atbalsta shēmām, izņemot zemes gabalus, uz kuriem attiecas pieteikumi atbalsta saņemšanai par sēklām saskaņā ar minētās regulas 87. pantu. Platības, kurās veic pārbaudi uz vietas, tomēr var faktiski noteikt tikai attiecībā uz izlasi, kurā iekļauj vismaz 50 % lauksaimniecības zemes gabalu, par kuriem ir iesniegti pieteikumi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 73/2009 III, IV un V sadaļā noteiktajām atbalsta shēmām, ja minētā izlase nodrošina ticamu un reprezentatīvu kontroles intensitāti gan attiecībā uz pārbaudīto platību, gan arī uz pieprasīto atbalstu. Ja šajā pārbaudē uz vietas atklāj novirzes no normas, tad faktiski pārbaudīto lauksaimniecības zemes gabalu izlasi palielina.

Ja iespējams, dalībvalstis var izmantot attālo uzrādi saskaņā ar 35. pantu [..].”

11. Šīs regulas 35. pantā¹⁴ bija detalizēti aprakstīta pārbaužu uz vietas veikšana, izmantojot attālo uzrādi:

“1. Ja dalībvalsts piemēro 33. panta otrajā daļā paredzēto iespēju veikt pārbaudes uz vietas, izmantojot attālo uzrādi, tad tā:

- a) veic visu pārbaudāmajā pieteikumā minēto lauksaimniecības zemes gabalu satelītuizņemumu vai aerofotouņemumu fotointerpretāciju, lai identificētu zemes noseģumu un izmēritu platību,
- b) veic visu to lauksaimniecības zemes gabalu fiziskas pārbaudes laukā, attiecībā uz kuriem fotointerpretācija kompetentajai iestādei nesniedz iespēju pārliecināties par deklarācijas pareizību.

2. Ja kārtējā gadā vairs nav iespējams veikt pārbaudes ar attālo uzrādi, tad piemēro 30. panta 3. punktā minētās papildu pārbaudes, veicot tradicionālās pārbaudes uz vietas.”

C. Regula Nr. 555/2008

12. Regulā Nr. 555/2008 ir ietverti istenošanas noteikumi Padomes Regulai (EK) Nr. 479/2008 par vīna tirgus kopējo organizāciju¹⁵, it īpaši attiecībā uz pārbaudēm vīna nozarē. Regulas Nr. 555/2008 19. panta 1. punkta pirmajā daļā ir reglamentēta finanšu vadība darbību atbalstam:

“Atbalsts izmaksājams, tiklīdz ir zināms, ka ir pabeigts viens pasākums vai visu pasākumu kopums, uz kuru attiecas atbalsta pieteikums, saskaņā ar dalībvalsts izvēli pasākuma pārvaldībai, un veikta pārbaude uz vietas.”

13. Regulas Nr. 555/2008 76. pantā ir noteikti kontroles principi vīna nozarē:

“Neskarot šīs regulas vai citu Kopienas tiesību aktu īpašos noteikumus, dalībvalstis ievieš vajadzīgās pārbaudes un pasākumus, lai nodrošinātu Regulas (EK) Nr. 479/2008 un šīs regulas pareizu piemērošanu. Tie ir iedarbīgi, samērīgi un preventīvi un tādējādi nodrošina Kopienas finansiālo interešu pienācīgu aizsardzību.

¹³ Skat. tagad Regulas Nr. 809/2014 70. pantu.

¹⁴ Skat. tagad Regulas Nr. 809/2014 40. pantu.

¹⁵ Padomes Regula (2008. gada 29. aprīlis) par vīna tirgus kopējo organizāciju, ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1493/1999, (EK) Nr. 1782/2003, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 3/2008 un atceļ Regulas (EEK) Nr. 2392/86 un (EK) Nr. 1493/1999 (OV 2008, L 148, 61. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 479/2008”). Regula Nr. 479/2008 ir tikusi atcelta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 491/2009 (2009. gada 25. maijs) (OV 2009, L 154, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 491/2009”).

Jo īpaši dalībvalstis nodrošina to, ka:

[..]

- e) kontroles veic vai nu sistemātiski, vai ņemot paraugus. Ja ņem paraugus, dalībvalstis nodrošina, lai kontroles pēc skaita, veida un biežuma būtu reprezentatīvas attiecībā uz visu teritoriju un, attiecīgā gadījumā, atbilstu vīna nozares produktu apjomam, kas tiek tirgots vai glabāts ar mērķi laist tirgū;

[..].”

14. Šīs regulas 77. panta 3. un 5. punktā turklāt ir ietverti kontroles vispārīgie principi:

“3. Izņemot gadījumus, kad Regulā (EK) Nr. 479/2008 vai šajā regulā paredzētas sistemātiskas pārbaudes uz vietas, kompetentās iestādes veic pārbaudes uz vietas, ņemot paraugus no attiecīgas procentuālās daļas atbalsta saņēmēju/ražotāju saimniecību, pamatojoties uz riska analīzi saskaņā ar šīs regulas 79. pantu.

[..]

5. Attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 479/2008 15. pantā paredzētajiem pasākumiem *mutatis mutandis* piemēro Regulas (EK) Nr. 1975/2006 26., 27. un 28. pantu.”

15. Regulas Nr. 479/2008 15. panta 1. punktā¹⁶ ir noteikti pasākumi – “materiāli vai nemateriāli ieguldījumi ražošanas iekārtās, vīna darītavas infrastruktūrā un vīna tirdzniecībā”.

D. Regula Nr. 65/2011

16. Regulas Nr. 555/2008 77. panta 5. punktā¹⁷ attiecībā uz pasākumu pārbaudēm atbilstoši Regulas Nr. 479/2008 15. pantam ir atsauce uz Regulas Nr. 1975/2006 26.–28. pantu¹⁸.

17. 2011. gada 1. janvārī Regula Nr. 1975/2006 tika atcelta ar Regulu Nr. 65/2011¹⁹. Atsauces uz Regulu (EK) Nr. 1975/2006 atbilstoši Regulas Nr. 65/2011 34. panta 2. punktam ir jāuzskata par atsaucēm uz pēdējo minēto regulu un jālasa saskaņā ar tās II pielikumā iekļauto atbilstības tabulu. Regulas Nr. 1975/2006 26.–28. pantam atbilst Regulas Nr. 65/2011 4. panta 5. punkts un 24.–26. pants.

18. Arī Regulas Nr. 65/2011 25. panta 1. punkta pirmajā teikumā²⁰ ir iekļauts noteikums attiecībā uz pārbaudēm uz vietas:

“Dalībvalstis, pamatojoties uz piemērotu izlasi, organizē apstiprināto darbību pārbaudes uz vietas.”

¹⁶ Tagad Regulas Nr. 491/2009 103. pants atbilst Regulas Nr. 479/2008 15. pantam.

¹⁷ Šo secinājumu 14. punkts.

¹⁸ Komisijas Regula (2006. gada 7. decembris), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV 2006, L 368, 74. lpp.), redakcijā, kas grozīta ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 484/2009 (2009. gada 9. jūnijs) (OV 2009, L 145, 25. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1975/2006”).

¹⁹ Regulas Nr. 65/2011 34. panta 1. punkta pirmā daļa.

²⁰ Skat. tagad Regulas Nr. 809/2014 50. pantu.

III. Lietas priekšvēsture un tiesvedība Vispārējā tiesā

19. 2016. gada 20. jūnijā Komisija pieņēma apstrīdēto Īstenošanas lēmumu. Ar to tā no Savienības finansējuma izslēdza dalībvalstu deklarētos izdevumus konkrētā apmērā, kurus tās attiecinājušas uz ELGF vai ELFLA. Šis lēmums arī attiecas uz Čehijas Republiku. Attiecībā uz izdevumiem, kas radušies šai dalībvalstij, Komisija it īpaši izslēdza izdevumus šādā apmērā:

- 462 517,83 EUR par atsaistīto tiešo atbalstu par konkrētām lauksaimniecības platībām 2013.–2015. finanšu gadā;
- 636 516,20 EUR saistībā ar ieguldījumiem vīna nozarē 2011.–2014. finanšu gadā;
- 29 485 612,55 EUR saistībā ar savstarpējās atbilstības pārbaudēm 2011.–2014. finanšu gadā²¹.

20. Ar 2016. gada 31. augusta prasību Čehijas Republika lūdza Vispārējo tiesu atcelt apstrīdēto Īstenošanas lēmumu, ciktāl ar to Čehijas Republikai radušies izdevumi 30 206 401,58 EUR apmērā ir tikuši izslēgti no Savienības finansējuma²².

21. Vispārējā tiesa daļēji apmierināja prasību un atcēla apstrīdēto Īstenošanas lēmumu, ciktāl ar to tika izslēgti Čehijas Republikai radušies izdevumi, kas attiecināti uz ELGF, 6 356 909,30 EUR apmērā saistībā ar savstarpējās atbilstības pārbaudēm par 2011. finanšu gadu.

22. Pārējā daļā Vispārējā tiesa prasību noraidīja.

IV. Tiesvedība Tiesā

23. Ar 2018. gada 27. novembra procesuālo dokumentu Čehijas Republika uzsāka šo apelācijas tiesvedību par pārsūdzēto spriedumu. Tā lūdz:

- atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to Vispārējā tiesa noraidīja prasību pirmajā instancē,
- atcelt apstrīdēto Īstenošanas lēmumu, ciktāl ar to ir izslēgti izdevumi 462 517,83 EUR apmērā saistībā ar vienoto platībmaksājumu,
- atcelt apstrīdēto Īstenošanas lēmumu, ciktāl ar to ir izslēgti izdevumi 636 516,20 EUR apmērā saistībā ar ieguldījumiem vīna nozarē,
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

24. Savukārt Komisija lūdz:

- noraidīt apelācijas sūdzību un
- piespriest Čehijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

25. Lietas dalībnieki par apelācijas sūdzību sniedza rakstveida apsvērumus un 2020. gada 29. janvāra tiesas sēdē mutvārdu apsvērumus.

²¹ Pārsūdzētā sprieduma 2. un 3. punkts.

²² Pārsūdzētā sprieduma 5. un 7. punkts.

V. Vērtējums

26. Čehijas Republika apelācijas sūdzības pamatojumam izvirza četrus apelācijas sūdzības pamatus. Pirmie divi apelācijas sūdzības pamati attiecas uz platībatkarīgo tiešo maksājumu izslēgšanu no Savienības finansējuma, savukārt trešais un ceturtais apelācijas sūdzības pamats attiecas uz izdevumu izslēgšanu saistībā ar ieguldījumiem vīna nozarē.

A. Par vienoto platībmaksājumu izslēgšanu (pirmais un otrais apelācijas sūdzības pamats)

27. Lai labāk izprastu pirmos divus apelācijas sūdzības pamatus, ir isi jāatgādina radušos platībatkarīgo izdevumu izslēgšanas priekšvēsture. Proti, Komisija to pamato tādējādi, ka Čehijas Republika neesot pietiekami pārbaudījusi, vai atbalstītās lauksaimniecības platības izpilda atbilstības kritērijus.

28. Platībatkarīgais atbalsts ir paredzēts, lai atbalstītu platības izmantošanu konkrētā lauksaimniecības nolūkā, turklāt atbalsta apmērs ir atkarīgs no zemes gabala lieluma. Tādēļ dalībvalstu veikto pārbaužu priekšmets, pirmkārt, ir zemes gabalu izmantošana atbilstoši atbalsta saņēmēja deklarācijai un, otrkārt, šo zemes gabalu faktiskais lielums. Jebkādas novirzes no atbalsta pieteikumiem šajā ziņā tiek uzskatītas par pārkāpumiem.

29. Šajā saistībā Regulā Nr. 1122/2009 papildus administratīvajām kontrolēm ir noteiktas arī divu veidu pārbaudes uz vietas: “tradicionālas” pārbaudes uz vietas²³, tātad fiziskas pārbaudes laukā, vai pārbaudes uz vietas, kas veiktas, izmantojot attālo uzrādi²⁴. Saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 26. panta 1. punktu šīm kontrolēm ir jābūt efektīvām, t.i., tām ir jānodrošina iespēja efektīvi pārbaudīt, vai atbilstības kritēriji ir izpildīti.

30. Saskaņā ar Tiesas judikatūru Komisijai, ja tā uzskata, ka dalībvalsts konkrētiem atbalsta pasākumiem neveic atbilstošas un efektīvas pārbaudes, nav izsmēloši jāpierāda, ka dalībvalsts pārbaudes ir nepilnīgas vai iesniegtie skaitļi nepareizi. Tai ir tikai jāpierāda pamatotas šaubas par pārbaudēm vai datiem²⁵. To, ka tās šaubas ir pamatotas, Komisijai ir jāapliecina ar konkrētiem konstatējumiem. Tie, piemēram, var būt tādi, ka dalībvalsts ir iesniegusi pretrunīgus skaitļus²⁶.

31. Attiecīgā dalībvalsts tomēr var apstrīdēt Komisijas konstatējumus, pierādot, ka konstatējumi ir nepareizi un tās kontroles sistēma patiesībā ir ticama un darboies spējīga²⁷. Pretējā gadījumā tiek uzskatīts par pierādītu, ka pastāv nopietnas šaubas par dalībvalsts kontroles un pārraudzības sistēmas atbilstību un efektivitāti²⁸.

1. Par pirmo apelācijas sūdzības pamatu

32. Ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu Čehijas Republika, pirmkārt, apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, konstatējot, ka Komisija esot paudusi pamatotas šaubas par atbalstīto platību pārbaužu efektivitāti. Otrkārt, pēc tam tā arī esot pieļāvusi tiesību kļūdu, izvērtējot, vai Čehijas Republika šīs šaubas ir atspēkojusi, un rezultātā to katrā ziņā nepamatoti ir noraidījusi.

23 Skat. Regulas Nr. 1122/2009 35. panta 2. punktu un 48. apsvērumu.

24 Regulas Nr. 1122/2009 33. panta otrā daļa.

25 Spriedumi, 2005. gada 24. februāris, Grieķija/Komisija (C-300/02, EU:C:2005:103, 33. un 34. punkts), un 2019. gada 19. septembris, Polija/Komisija (C-358/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:763, 42. punkts).

26 Skat. spriedumu, 2005. gada 24. februāris, Grieķija/Komisija (C-300/02, EU:C:2005:103, 39. punkts).

27 Spriedumi, 2005. gada 24. februāris, Grieķija/Komisija (C-300/02, EU:C:2005:103, 35. punkts), un 2019. gada 19. septembris, Polija/Komisija (C-358/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:763, 42. punkts).

28 Spriedums, 2019. gada 19. septembris, Polija/Komisija (C-358/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:763, 42. punkts).

a) Par pirmā apelācijas sūdzības pamata pamatotību

33. Pirmais apelācijas sūdzības pamats attiecas uz jautājumu, kāda veida konstatējumi var pamatot šaubas par pārbauci efektivitāti iepriekš minētās judikatūras²⁹ izpratnē.

34. Īpaši ir jāizvērtē, vai Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 22. punktā pieņemot, ka šaubas par attālās uzrādes efektivitāti var pierādīt vien apstākļi, ka ar šo pārbaudes metodi salīdzinājumā ar tradicionālo pārbaudi uz vietas tiek konstatēts zemāks pārkāpumu rādītājs³⁰. Pārkāpumu rādītājs raksturo atklāto pārkāpumu skaita attiecību pret kopējo pārbaudīto zemes gabalu skaitu.

35. Vispārējā tiesa uzskata, ka abiem pārbauci uz vietas, kas tiek veiktas, pamatojoties uz izlasēm, kuras reprezentē attiecīgās dalībvalsts teritoriju, variantiem ir jāsniedz “principā līdzīgi” rezultāti³¹.

36. Citiem vārdiem sakot, Vispārējā tiesa tālād uzskata – jau no tā vien, ka gan tradicionālajās pārbaudēs uz vietas, gan izmantojot attālo uzrādi, attiecīgi tiek pārbaudīti atsevišķi Čehijas Republikas zemes gabali (tālād paraugi), izriet, ka ar abām pārbaudes metodēm būtu jāatklāj vienāds pārkāpumu skaits.

37. Pārkāpumu varbūtība pirms pārbauci paraugu atlases tiek aprēķināta, izmantojot riska analīzi. Ar šo riska analīzi, balstoties uz dažādiem riska faktoriem, tiek aprēķināta varbūtība, ka faktiskais zemes gabala lietojums vai lielums atšķirsies no tā, kas norādīts atbalsta pieteikumā. Tiesas sēdē kā riska faktors it īpaši tika minēts reljefs.

38. Ņemot vērā iepriekš minēto, Vispārējās tiesas secinājums nav pārliecinošs. Tas būtu pareizs tikai tad, ja paraugi, kas izvēlēti pārbaudei, izmantojot attālo uzrādi, un paraugi, kurus pārbauda uz vietas, vidēji uzrādītu vienādu pārkāpumu varbūtību.

39. Taču saskaņā ar Čehijas Republikas argumentāciju pirmajā instancē un šajā apelācijas tiesvedībā tas tieši tā nav. Proti, saskaņā ar šīs dalībvalsts sniegto informāciju pārkāpumu varbūtība paraugos, kurus lietderīgāk var pārbaudīt, izmantojot attālo uzrādi, ir sistemātiski zemāka nekā paraugos, kas tiek pārbaudīti tradicionālajā pārbaudē uz vietas.

40. Konkrēti, Čehijas Republika, pirmkārt, norāda, ka tai paraugi, tālād zemes gabali pārbaudei, izmantojot attālo uzrādi, esot jāizvēlas jau pirms pieteikumu iesniegšanas par attiecīgo gadu. Tādēļ riska analīze esot jāveic, pamatojoties uz iepriekšējā gada datiem. Turpretim pārbaudēm uz vietas tiek mērķtiecīgi izvēlēti tādi pieteikumu iesniedzēji, par kuriem, pamatojoties uz pašreizējo pieteikumu datiem, ir tikusi aprēķināta vislielākā pārkāpumu varbūtība.

41. Otrkārt, attālās uzrādes būtība esot tāda, ka ļoti lielas platības un tādējādi liels skaits zemes gabalu tiek aptverti vienlaikus. No tā izrietot, ka attālā uzrāde nevarot attiekties tikai uz konkrētiem “augsta riska” zemes gabaliem, bet gan vienmēr automātiski ietverot arī blakus esošos zemes gabalus, kuriem noteiktos apstākļos pārkāpumu varbūtība esot ievērojami zemāka. No tā automātiski izrietot zemāks pārkāpumu rādītājs.

²⁹ Skat. iepriekš šo secinājumu 30. punktu.

³⁰ Saskaņā ar Vispārējās tiesas konstatējumiem pārsūdzētā sprieduma 18. punktā 2012. gadā pārkāpumu rādītājs, izmantojot attālo uzrādi, bija 0,29 %, taču, izmantojot tradicionālās pārbaudes uz vietas, 0,87 %. 2013. gadā attālās uzrādes rezultātā tika novērots pārkāpumu rādītājs 0,28 % pretstatā 1,13 %, izmantojot tradicionālās pārbaudes uz vietas.

³¹ Pārsūdzētā sprieduma 22. punkts.

42. Treškārt, attālā uzrāde tiekot izmantota tikai to teritoriju pārbaudei, kurās lauksaimniecības zemes izmantojums esot vismaz 25 %. Turpretim tieši teritorijās, kurās ir tikai atsevišķas lauksaimniecībā izmantotas platības un kuras tiekot pārbaudītas, izmantojot pārbaudes uz vietas, pārkāpumu varbūtība bieži esot īpaši augsta.

43. Visbeidzot, Čehijas Republika tādējādi norāda, ka, pirmkārt, ģenerālkopas, tātad, zemes gabalu kopums, no kā var tikt atlasīti paraugi attiecīgās pārbaudes metodes vajadzībām, abu metožu raksturīgo atšķirību dēļ atšķiras. Otrkārt, šīs ģenerālkopas vidēji neuzrādītu vienādu pārkāpumu varbūtību. Līdz ar to dažādu pārkāpumu rādītāju konstatācija vien nevar pamatot šaubas par pārbaudi, izmantojot attālo uzrādi, efektivitāti.

44. Tomēr, pēc Komisijas domām, Regulas Nr. 1122/2009 31. panta 2. punkta b) apakšpunkts norādot uz to, ka tādu pārbaudi rezultāti, kas attiecas uz dažādiem paraugiem, esot gan salīdzināmi.

45. Saskaņā ar šo tiesību normu tādas riska analīzes efektivitāte, ko veic pirms paraugu atlases pārbaudes metodei, ir jāpārbauda, salīdzinot rezultātus, kas iegūti, pārbaudot pēc riska principa atlasītu paraugu un citu, pēc nejaušības principa atlasītu paraugu. Tomēr Komisija neievēro, ka šajā ziņā ģenerālkopa, no kuras vienreiz tiek atlasīts pēc nejaušības principa un vienreiz, pamatojoties uz riska analīzi, ir tā pati. Taču tieši šo apstrīd Čehijas Republika attiecībā uz pārbaudi uz vietas, no vienas puses, un pārbaudi, izmantojot attālo uzrādi, no otras puses.

46. Attiecīgos argumentus Vispārējā tiesa neizskatīja. It īpaši tā nav konstatējusi, ka Čehijas Republikas apgalvojumi ir kļūdaini un ka uz pārbaudi, izmantojot attālo uzrādi, un uz pārbaudi uz vietas tomēr būtu jāattiecinā vieni un tie paši paraugi, vai vismaz to – ka vidējā pārkāpumu varbūtība abos gadījumos ir aptuveni vienāda.

47. Katrā ziņā vienīgi no apstākļa, ka gan pārbaudes uz vietas, gan pārbaudes, izmantojot attālo uzrādi, tiek veiktas, pamatojoties uz paraugiem, kas reprezentē attiecīgās dalībvalsts platību, Vispārējā tiesa nevarēja secināt, ka šīm pārbaudēm ir jāsniedz “principā līdzīgi pārkāpumu rādītāji”.

48. Turklāt attālo uzrādi arī nevar uzskatīt par mazāk efektīvu tā iemesla dēļ, ka paraugiem, kurus var attiecināt uz šo pārbaudes metodi, vidēji ir zemāka pārkāpumu varbūtība.

49. Tas tādēļ, ka, pirmkārt, kontroles sistēmas efektivitāte ir jāvērtē kopumā. Zemes gabali, kurus, piemēram, to ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ nevar lietderīgi pārbaudīt, izmantojot attālo uzrādi, nekādā ziņā nepaliek nepārbaudīti. Gluži otrādi, tiem tiek veikta pārbaude uz vietas. Otrkārt, no Regulas Nr. 1122/2009 26. panta 1. punktā paredzētā pienākuma nodrošināt efektīvu pārbaudi attiecībā uz atbilstību noteikumiem neizriet, ka dalībvalstīm ir jāpiemēro konkrēta metode konkrētam zemes gabalam, ja cita metode konkrētiem zemes gabaliem šķiet piemērotāka. Novērtējot piemērotību, katrā ziņā nozīme var būt praktiskas un ekonomiskas dabas aspektiem³².

50. Kopumā no iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 22. punktā ir kļūdaini uzskatījusi, ka Komisija, konstatējot atšķirīgus pārkāpumu rādītājus pārbaudēm, izmantojot attālo uzrādi, no vienas puses, un tradicionālajām pārbaudēm uz vietas, no otras puses, ir pamatojusi šaubas par pārbaudi, izmantojot attālo uzrādi, efektivitāti. Tas tādēļ, ka šīs konstatējums nav piemērots, lai radītu šaubas par attiecīgās pārbaudes metodes efektivitāti.

51. Līdz ar to vairs nav jāizskata jautājums par to, vai Čehijas Republika ir atspēkojusi šīs šaubas.

52. No visa iepriekš minētā izriet, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats ir pamatots.

³² Šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 10. aprīlis, *Maatschap T. van Oosterom en A. van Oosterom–Boelhouwer* (C-485/12, EU:C:2014:250, 62. punkts).

b) Par sekām, kas izriet no pirmā apelācijas sūdzības pamata pamatotības

53. Atbilstoši Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas pirmajam teikumam, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas lēmumu. Šajā gadījumā pirmā apelācijas sūdzības pamata pamatotība pamato pārsūdzētā sprieduma atcelšanu, ciktāl Vispārējā tiesa ir noraidījusi prasību attiecībā uz vienoto platībmaksājumu izslēgšanu 69 054,23 EUR apmērā. Tas tādēļ, ka par šo summu, pamatojoties uz apgalvotajiem pārbaudes, izmantojot attālo uzrādi, trūkumiem, tika samazināti izdevumi³³.

54. Komisija pirmajā instancē gan ir izvirzījusi papildu iebildumu par Čehijas pārbaudi, izmantojot attālo uzrādi, efektivitāti. Saskaņā ar to šaubas par efektivitāti rodas arī no fakta, ka 2012. gadā pārkāpumu rādītājs, kas tika konstatēts, veicot pēc riska principa atlasītas pārbaudes, izmantojot attālo uzrādi, bija zemāks par to, kas tika konstatēts, veicot nejaušas pārbaudes, izmantojot attālo uzrādi³⁴.

55. No Regulas Nr. 1122/2009 31. panta 2. punkta b) apakšpunkta izriet, ka šāds salīdzinājuma rezultāts nozīmē, ka ir jāuzlabo riska analīze. Savukārt no tā izriet, ka šāds rezultāts katrā ziņā varētu pamatot konstatējumu, kas radītu šaubas par riska analīzes efektivitāti un līdz ar to par Čehijas pārbaudi, izmantojot attālo uzrādi, efektivitāti³⁵. Taču tieši uz šo apstākli Vispārējā tiesa nav balstījusi savu secinājumu, ka Komisija ir pamatojusi bažas par pārbaudi, izmantojot attālo uzrādi, efektivitāti.

56. Principā Tiesa gan var aizstāt Vispārējās tiesas pamatojumu, ja izrādās, ka secinājumi ir pareizi cita, nevis minētā pamatojuma dēļ³⁶. Tomēr šajā gadījumā Vispārējā tiesa nav veikusi nepieciešamos faktus konstatējumus attiecībā uz šo Komisijas otro iebildumu. It īpaši tā nav konstatējusi, ka 2012. gadā šāda novirze ir pastāvējusi un nav saistīta ar citiem iemesliem kā vien tiem, kurus ir paudusi Komisija. Tādējādi nav iespējams aizstāt pamatojumu.

2. Par otro apelācijas sūdzības pamatu

57. Ar otro apelācijas sūdzības pamatu Čehijas Republika apgalvo Regulas Nr. 1122/2009 33., 57. un 58. panta pārkāpumu. Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka pārbaudīto lauksaimniecības zemes gabalu izlase esot automātiski jāpaplašina jau tad, ja tiek konstatēts, ka platība ir no 0,1 līdz 2 hektāriem vai par 3 % mazāka nekā norādīts atbalsta pieteikumā. Turklāt Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka dalībvalsts, pieņemot savu lēmumu, nevarot ņemt vērā konkrētā gadījuma apstākļus. Tomēr praksē Čehijas Republika noviržu gadījumā, kas nepārsniedz 2 hektārus vai 3 %, katrā konkrētajā gadījumā lemj, vai izlase nav jāpaplašina³⁷.

58. Šajā kontekstā vispirms ir jākonstatē, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 33. panta pirmās daļas otro teikumu vismaz 50 % no pārbaudāmās saimniecības pieteiktajiem zemes gabaliem ir jāpārbauda faktiskā pārbaudē uz vietas. Turklāt tā trešajā teikumā ir paredzēts, ka “faktiski pārbaudīto lauksaimniecības zemes gabalu izlasi palielina”, ja šajā pārbaudē uz vietas atklāj “novirzes no normas”. Taču tajā nav nevienas norādes par to, vai jau viena vienīga konstatēta “novirze”, proti, jebkura platības pārdeklarēšana, nosaka dalībvalstij pienākumu palielināt izlasi.

33 Pārsūdzētā sprieduma 11. punkts.

34 Skat. pārsūdzētā sprieduma 19. punktu.

35 Šādu pieņēmumu Vispārējā tiesa izdara citviet, skat. spriedumus, 2015. gada 16. jūnijs, Portugāle/Komisija (T-3/11, nav publicēts, EU:T:2015:388, 75. punkts), un 2017. gada 20. jūlijs, Spānija/Komisija (T-143/15, nav publicēts, EU:T:2017:534, 38. punkts).

36 Spriedums, 2008. gada 9. septembris, FIAMM u.c./Padome un Komisija (C-120/06 P un C-121/06 P, EU:C:2008:476, 187. punkts).

37 Šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas konstatējumus pārsūdzētā sprieduma 27., 29. un 39. punktā, kurus Čehijas Republika nav apstrīdējusi.

59. Tomēr, pretēji Čehijas Republikas uzskatam, no tā, ka Regulas Nr. 1122/2009 33. pantā jēdziens “novirzes” ir izmantots daudzskaitlī, katrā ziņā nevar secināt, ka dalībvalstij pārbaudes izlase būtu jāpaplašina tikai tad, ja ir izdarīti smagāki pārkāpumi. Čehijas Republika šajā ziņā uzskata, ka jēdziens “novirze” būtu bijis izmantots vienskaitlī, ja būtu jāietver arī atsevišķi un tādēļ galu galā nenozīmīgi konstatējumi.

60. Daudz kas gan liecina par labu minimālai robežvērtībai, ko Vispārējā tiesa visbeidzot ir noteikusi līdz 0,1 hektāram³⁸. Taču pārdeklarēšana, kas ir 2 hektāri vai 3 % un vairāk, nevar tikt uzskatīta par robežvērtību.

61. Turklāt Regulas Nr. 1122/2009 33. panta formulējums nepieļauj arī interpretāciju, saskaņā ar kuru dalībvalstis, veicot konkrētā gadījuma apstākļu visaptverošu vērtējumu, varētu noteikt, vai tās paplašina vai nepaplašina pārbaudes izlasi. Tas tādēļ, ka izlases paplašināšana nozīmē obligāta (“palielina”³⁹), nevis brīva administratīva akta izdošanu.

62. Čehijas Republikas šajā ziņā norādītā judikatūra, saskaņā ar kuru, pieņemot lēmumu, vienmēr ir jāņem vērā konkrētajā lietā atbilstošo aspektu kopums, turklāt attiecas tikai uz brīva administratīva akta izdošanu⁴⁰.

63. Tādējādi otrais apelācijas sūdzības pamats tādēļ ir jānoraida.

B. Par ieguldījumu vīna nozarē izslēgšanu (trešais un ceturtais apelācijas sūdzības pamats)

64. Trešais un ceturtais apelācijas sūdzības pamats ir saistīts ar valsts atbalsta programmu konkrētiem ieguldījumiem vīna nozarē. Šajā ziņā Komisija apstrīdētajā Īstenošanas lēmumā kritizē, ka, pirmkārt, Čehijas Republika esot izmaksājusi naudas līdzekļus pirms atbalsta programma vispār bija stājusies spēkā. Otrkārt, Čehijas Republika arī šajā ziņā neesot pareizi veikusi attiecīgo ieguldījumu īstenošanas pārbaudes.

1. Par trešo apelācijas sūdzības pamatu

65. Ar trešo apelācijas sūdzības pamatu Čehijas Republika apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot sagrozījusi faktus, uzskatot, ka korekcija, par kuru ir strīds, attiecoties tikai uz ieguldījumiem, kas veikti pirms valsts palīdzības programmas ieviešanas⁴¹. Šajā ziņā Čehijas Republika jau pirmajā instancē ir norādījusi, ka Komisija esot izslēgusi no finansējuma arī ieguldījumus, kas tikuši veikti pēc valsts atbalsta programmas ieviešanas, bet pirms atsevišķo atbalsta pieteikumu izvērtēšanas.

66. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 49. punktā šo apgalvojumu noraidīja, argumentējot, ka tam nav pamatojuma. Čehijas Republika tajā saskata tiesību kļūdu.

67. Patiesām, nekas tomēr neliecina par Vispārējās tiesas veiktu faktu sagrozīšanu. Komisija pirmajā instancē ir norādījusi, ka tā attiecīgo korekciju ir balstījusi tikai uz maksājumiem, kas veikti pirms valsts atbalsta programmas ieviešanas.

38 Skat. pārsūdzētā sprieduma 35., 36. un 38. punktu.

39 Franču valodā – “est élargi”; angļu valodā – “shall be increased”; poļu valodā – “zwiększa się próbę”; spāņu valodā – “se aumentará la muestra”; holandiešu valodā – “wordt de steekproef [...] uitgebreid”.

40 Čehijas Republika it īpaši atsaucas uz 2018. gada 17. aprīļa spriedumu lietā B un *Vomero* (C-316/16 un C-424/16, EU:C:2018:256, 70. punkts), kurš attiecas uz lēmumu par Savienības pilsoņa izraidīšanu.

41 Pārsūdzētā sprieduma 50. punkts.

68. Lai pamatotu savu uzskatu, ka korekcija patiesībā attiecoties arī uz izdevumiem, kas radušies pēc atbalsta programmas ieviešanas, bet pirms atsevišķo pieteikumu izvērtēšanas, Čehijas Republika ir norādījusi vienīgi faktu, ka tā arī attiecībā uz šiem izdevumiem ir iesniegusi Komisijai atbilstošus dokumentus.

69. Tas tomēr neļauj secināt, ka Komisija arī šajā ziņā būtu veikusi korekciju. Čehijas Republika nav minējusi apstrīdētā Īstenošanas lēmuma rindkopas, kas attiecas uz šiem izdevumiem.

70. Šajā saistībā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 43. punktā gan ir minējusi, ka korekcija esot balstīta it īpaši uz to, ka tie esot maksājumi, kas veikti pirms atsevišķo atbalsta pieteikumu izvērtēšanas. Tomēr šajā ziņā tas attiecas uz maksājumiem, kas katrā ziņā ir veikti arī pirms valsts atbalsta programmas ieviešanas⁴².

71. Tādējādi Vispārējā tiesa, nepieļaujot tiesību kļūdu, ir noraidījusi attiecīgo Čehijas Republikas apgalvojumu un nav arī sagrozījusi faktus.

72. Līdz ar to arī trešais apelācijas sūdzības pamats ir nepamatots.

2. Par ceturto apelācijas sūdzības pamatu

73. Ar ceturto apelācijas sūdzības pamatu Čehijas Republika visbeidzot apgalvo Regulas Nr. 555/2008 77. punkta 5. panta pārkāpumu. Ar to dalībvalstīm esot atļauts veikt apstiprināto ieguldījumu pārbaudes uz vietas, pamatojoties uz paraugiem. Turpretim Vispārējā tiesa esot kļūdaini uzskatījusi, ka Čehijas Republikai saskaņā ar Regulas Nr. 555/2008 19. panta 1. punkta pirmo daļu esot pienākums veikt sistemātiskas pārbaudes uz vietas saistībā ar viņa nozarē īstenotajiem ieguldījumiem.

74. Šis apelācijas sūdzības pamats būtībā attiecas uz jautājumu, kura no šīm abām tiesību normām šajā gadījumā ir attiecināma uz ieguldījumu pārbaudēm un kādā apjomā – sistemātiski vai ņemot paraugus – šajā tiesību normā ir noteikts dalībvalstīm veikt pārbaudes.

75. Saskaņā ar Regulas Nr. 555/2008 77. panta 3. punktu dalībvalstis veic atbalsta saņēmēju pārbaudes uz vietas, pamatojoties uz paraugiem, “izņemot gadījumus, kad [...] šajā regulā paredzētas sistemātiskas pārbaudes uz vietas”. Šajā nozīmē Vispārējā tiesa Regulas Nr. 555/2008 19. pantu ir uzskatījusi par *lex specialis* attiecībā pret 77. pantu un no tā secinājusi pienākumu veikt sistemātiskas pārbaudes uz vietas⁴³.

76. Saskaņā ar Regulas Nr. 555/2008 19. panta 1. punkta pirmo daļu atbalstu par konkrētu ieguldījumu pasākumu izmaksā, “tiklīdz ir noskaidrots, ka atsevišķa darbība vai visas atbalsta pieteikumā ietvertās darbības atbilstīgi dalībvalsts izvēlētajam pasākuma vadības veidam ir īstenotas un pārbaudītas uz vietas”.

77. Šajā ziņā, pirmkārt, ir jākonstatē, ka no Regulas Nr. 555/2008 19. panta 1. punkta pirmās daļas formulējuma, pretēji Vispārējās tiesas uzskatam, neizriet pienākums veikt obligātas sistemātiskas pārbaudes⁴⁴. 19. panta 1. punkta pirmajā daļā ir tikai norādīts, ka dalībvalstīm īstenotie pasākumi ir jāpārbauda uz vietas. Tas neizslēdz to, ka šī pārbaude uz vietas tiek veikta, pamatojoties uz paraugiem.

⁴² Pārsūdzētā sprieduma 48. punkts.

⁴³ Pārsūdzētā sprieduma 56. punkts.

⁴⁴ “Pārbaude uz vietas pirms katra atbalsta maksājuma par ieguldījumiem”, pārsūdzētā sprieduma 56. punkts.

78. Otrkārt, Regulas Nr. 555/2008 vispārējā regulējuma metode rāda, ka sistemātiskas pārbaudes tiek skaidri paredzētas, ja dalībvalstīm ir pienākums tās veikt: tā, piemēram, Regulas Nr. 555/2008 76. panta 2. punkta e) apakšpunktā, kurā ir noteikti pārbaudžu principi vīna nozarē, dalībvalstīm ir atļauts izvēlēties pārbaudes veikt vai nu sistemātiski, vai ņemot paraugus. Regulas Nr. 555/2008 77. panta 3. punktā izņēmuma kārtā ir paredzētas sistemātiskas pārbaudes uz vietas, savukārt tā 2. punktā ir paredzēta sistemātiska administratīvo pārbaudžu veikšana. Turklāt to, ka Regulā Nr. 555/2008 ir skaidri noteiktas sistemātiskas pārbaudes, atspoguļo tās 78. panta 1. punkta trešais teikums, saskaņā ar kuru ir piemērojams īpašs izņēmums gadījumā, ja ir “paredzētas sistemātiskas pārbaudes uz vietas”. Arī īpašais noteikums Regulas Nr. 555/2008 12. pantā attiecībā uz tā saucamo priekšlaicīgu novākšanu ir piemērs skaidri noteiktajām sistemātiskajām pārbaudēm uz vietas⁴⁵.

79. Treškārt, uz visiem tiešajiem maksājumiem, kuri ietilpst kopējās lauksaimniecības politikas kontroles sistēmā, principā attiecas tas, ka dalībvalstis veic pārbaudes uz vietas, pamatojoties uz paraugiem⁴⁶. Ņemot vērā atbalsta apjomu un to sīko sadalījumu, tas citādi praktiski diez vai ir īstenojams. Arī no šāda viedokļa raugoties, sistemātiskas pārbaudes uz vietas ir izņēmums.

80. Pat tad, ja no Regulas Nr. 555/2008 19. panta 1. punkta pirmās daļas gribētu atvasināt dalībvalstu pienākumu veikt ieguldījumu sistemātiskas pārbaudes, 19. panta un 77. panta sistēmiskais izkārtojums tomēr liecina par to, ka pēdējais minētais uzskatāms par *lex specialis*, nevis otrādi.

81. Tā tas ir tādēļ, ka, pirmkārt, vispārīgam noteikumam parasti ir prioritāte pār speciālo. Otrkārt, 19. pants ir ietverts II sadaļas – Atbalsta programmas – II nodaļas (Atbilstīgie pasākumi) 6. iedaļā par ieguldījumiem. Savukārt 77. pants ir ietverts V sadaļā par kontroli vīna nozarē un tās I nodaļā (Kontroles principi). Tas liecina par to, ka 19. pants ir vispārīgs noteikums par ieguldījumiem, bet to (un cita veida atbalsta) pārbaude ir precizēta V sadaļā par kontroli vīna nozarē. To, ka sadaļa par kontroli vīna nozarē katrā ziņā ietver arī ieguldījumu pārbaudi, atspoguļo Regulas 77. panta 5. punkts. Tas attiecas uz pasākumiem, kas paredzēti Regulas Nr. 479/2008 15. pantā. Taču visi šie pasākumi ir ieguldījumi⁴⁷.

82. Pretēji Vispārējās tiesas uzskatam⁴⁸, tam pretrunā arī nav tas, ka 77. panta nosaukums ir “Vispārīgie principi”. Tas tādēļ, ka šajā noteikumā ir arī ietverti vispārīgi principi attiecībā uz kontroli vīna nozarē. Taču šajā sadaļā vēl ir daudz citu noteikumu, kuros tiek precizēta pārbaudžu veikšana⁴⁹. Šajā ziņā Regulas Nr. 555/2008 77. pants ir jāsaprot kā vispārīga norma starp speciālajām normām attiecībā uz kontroli vīna nozarē.

83. Turklāt, ja Regulas Nr. 555/2008 19. pants būtu *lex specialis* attiecībā uz ieguldījumu pārbaudi un tādēļ dalībvalstīm būtu jāveic sistemātiskas ieguldījumu pārbaudes uz vietas, 77. panta 5. punktam nebūtu piemērošanas jomas. Proti, saskaņā ar šo noteikumu ieguldījumiem *mutatis mutandis* ir piemērojami konkrēti Regulas Nr. 65/2011 noteikumi⁵⁰, it īpaši tās 25. pants. Taču tā 1. punkta pirmajā teikumā ir tieši paredzētas pārbaudes uz vietas, pamatojoties uz piemērotu izlasi. Šāda atsauce nav savietojama ar Regulas Nr. 555/2008 19. panta 1. punktā paredzēto pienākumu veikt sistemātiskas pārbaudes uz vietas.

45 Skat. attiecībā uz 12. pantu Regulas Nr. 555/2008 19. apsvērumu.

46 Skat. Regulas Nr. 73/2009 20. panta 2. punkta pirmās daļas otro teikumu vai tagad Regulas Nr. 1306/2013 74. panta 2. punktu.

47 Skat. šo secinājumu 15. punktu.

48 Pārsūdzētā sprieduma 56. punkts.

49 Proti, piemēram, par kontroles iestāžu savstarpējo palīdzību (II nodaļa), par analīžu datu banku (III nodaļa) un par paraugu ņemšanu kontroles vajadzībām (IV nodaļa).

50 Skat. šo secinājumu 14. punktu.

84. Pretēji Vispārējās tiesas uzskatam⁵¹, tas tā ir, jo Regulas Nr. 65/2011 25. pantam ir piemērošanas joma, uz ko neattiecas atsauce Regulā Nr. 555/2008. Proti, kā pamatoti norāda Čehijas Republika, tas neko nemaina tajā, ka Regulas Nr. 555/2008 77. panta 5. punktam, pamatojoties uz Vispārējās tiesas interpretāciju, vairs nebūtu piemērošanas jomas.

85. No tā izriet, ka Regulas Nr. 555/2008 19. pants nav *lex specialis* attiecībā pret 77. panta 5. punktu.

86. Līdz ar to Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, Regulas Nr. 555/2008 19. pantu uzskatot par *lex specialis* attiecībā pret 77. pantu un no tā secinot, ka Čehijas Republikai esot bijis pienākums veikt īstenoto ieguldījumu sistemātiskas pārbaudes uz vietas.

87. Līdz ar to ceturtais apelācijas sūdzības pamats tādēļ ir pamatots.

88. Ceturtā apelācijas sūdzības pamata pamatotība atceļ pārsūdzēto spriedumu, ciktāl Vispārējā tiesa ir noraidījusi prasību par ieguldījumu izslēgšanu 636 516,20 EUR apmērā. Pamatojoties uz šo tiesību kļūdu, Vispārējā tiesa nav iebildusi pret apstrīdēto Īstenošanas lēmumu, ciktāl Komisija Čehijas Republikas veiktās pārbaudes uz vietas, ņemot paraugus, attiecībā uz ieguldījumiem viņa nozarē ir uzskatījusi par nepietiekamām.

VI. Par lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai

89. Saskaņā ar Tiesas statūtu 61. panta pirmās daļas otro teikumu, ja Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu, tā var pati pieņemt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai Vispārējā tiesā.

90. Šajā gadījumā lieta nav gatava iztiesāšanai.

91. Attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma atcelšanu, pamatojoties uz pirmā apelācijas sūdzības pamata pamatotību⁵², tas izriet no apstākļa, ka galīgai lietas izspriešanai ir nepieciešami papildu fakti konstatējumi⁵³.

92. Attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma atcelšanu, ņemot vērā ceturtā apelācijas sūdzības pamata pamatotību⁵⁴, ir jākonstatē, ka Komisija izdevumu izslēgšanu 636 516,20 EUR apmērā saistībā ar ieguldījumiem viņa nozarē ir balstījusi ne tikai uz nepietiekamām pārbaudēm uz vietas, bet arī uz naudas līdzekļu izmaksāšanu pirms valsts atbalsta programmas stāšanās spēkā⁵⁵. Tas ir Vispārējās tiesas uzdevums izvērtēt, vai izdevumu izslēgšana 636 516,20 EUR apmērā ir pamatota arī tikai ar pēdējo no šiem abiem aspektiem.

93. Līdz ar to lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai nolēmuma pieņemšanai.

VII. Tiesāšanās izdevumi

94. Tā kā lieta tiek nodota atpakaļ izskatīšanai Vispārējā tiesā, lēmuma pieņemšana par tiesāšanās izdevumiem ir jāatliek.

⁵¹ Pārsūdzētā sprieduma 60. un 61. punkts.

⁵² Skat. iepriekš šo secinājumu 53. punktu.

⁵³ Šajā ziņā skat. jau šo secinājumu 46. un 56. punktu.

⁵⁴ Skat. iepriekš šo secinājumu 88. punktu.

⁵⁵ Skat. pārsūdzētā sprieduma 43. un nākamos punktus un iepriekš šo secinājumu 64. punktu.

VIII. Secinājumi

95. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ierosinu Tiesai lemt šādi:

1. Atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 13. septembra spriedumu lietā Čehijas Republika/Komisija (T-627/16, EU:T:2016:538), ciktāl Vispārējā tiesa ir noraidījusi Čehijas Republikas prasību attiecībā uz vienoto platībmaksājumu izslēgšanu 69 054,23 EUR apmērā un ieguldījumu izslēgšanu 636 516,20 EUR apmērā.
2. Pārējā daļā apelācijas sūdzību noraidīt.
3. Nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai nolēmuma pieņemšanai par Čehijas Republikas prasījumiem attiecībā uz vienoto platībmaksājumu izslēgšanu 69 054,23 EUR apmērā un ieguldījumu izslēgšanu 636 516,20 EUR apmērā.
4. Lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.